

Julij Gömbös umrl

V Nymphenburgu pri Monakovem je umrl včeraj madžarski ministrski predsednik

Budimpešta, 6. oktobra. a. Davi ob 9.40 je umrl v sanatoriju Nymphenburgu v okoli Monakovem madžarski ministrski predsednik Julij Gömbös.

Pokojnik je bolehal že več mesecev zaradi raka v ledvicah, zadnje čase pa so zdravniki ugotovili pri njem tudi resno uranijo. V nymphenburškem sanatoriju se je zdravil že skoro mesec dni. Včeraj se je njegovo stanje tako poslabšalo, da so bili zdravniki pripravljeni na najhujše. Bolnik je prebil neč zelo nemirno in je davi ob 9.40 izdihnil.

Gömbösovo truplo bodo v četrtek prepeklili v Budimpešti, kjer bo položeno na katafalk v slavnostni dvorani parlamenta.

Gömbös bodo pokopali na državne stroške in z vsemi vojaškimi častmi v soboto ali nedeljo.

Člani vlade so imeli davi pod predsedstvom kmetijskega ministra Daranyja žalno sejo, na kateri je Daranyi počastil spomin umrlega predsednika vlade.

Pokojnikovi otroci in notranji minister Homann so se včeraj odpotovali iz Budimpešte v Monakovo.

Ostavka vlade

Budimpešta, 6. oktobra. a. Zaradi smrti predsednika vlade Julija Gömbösa je vlada takoj po žalni seji sklenila kolektivno ostavko, ki jo je državni upravitelj admiral Horthy tudi sprejel in obenem poveril sedanji vladi s kmetijskim ministrom Daranyjem na čelu vodstvo tekočih državnih poslov, dokler ne bo sestavljena nova vlada.

Regent Horthy je že danes popoldne prišel konzultacije in je med drugimi sprejel zastopnika predsednika vlade, kmetijskega ministra Daranyja, kardinala primasa Seredyja, predsednika poslanske zbornice grofa Szechenyja, predsednika poslanske zbor-

nice Stranyanskega, čuvarja krone barona Perenyja in grofa Tiborja Telekyja, bivšega predsednika vlade grofa Stefana Bethlena, predsednika unionistične stranke Ivadyja in predsednika stranke malih posestnikov Tiborja Eckhardta.

Mandat za sestavo nove vlade bo najbrže dobil dosedanji kmetijski minister Daranyi. Razen neznatnejših sprememb bi ostali v vladi vsi dosedanja člani. Kanya bo ostal še nadalje zunanji minister in zato tudi ni pričakovati zunanjepolitične preorientacije Madžarske. Če bo dobil Daranyi mandat za sestavo vlade, bi bil njegov kabinet samo začasn in bi imel samo nalogo, pripraviti teren za koncentracijo, v kateri bi imel bivši predsednik vlade grof Bethlen pomembno vlogo.

Sožalje dr. Stojadinovića

Beograd, 6. oktobra. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović je brzojavno sporočil vdovi pokojnega predsednika madžarske vlade Gömbösa sožalje jugoslovenske vlade.

Praški listi o pokojniku kot državniku

Praga, 6. oktobra. g. Praški listi posvečajo obširne članke Juliju Gömbösu in naglašajo, da je bil v povojni Madžarski eden največjih državnikov. Spadal je sicer med nasprotnike Čehoslovake, toda znal je vedno najti pravo mero in zaviral politične strasti, tako da je prišlo zlasti v zadnjem času že do zelo korektnih odnosov s Čehoslovako. Gömbös je pridobil Madžarski velik ugled, zlasti a sklenitvijo rimskega bloka in njegova zasluga je tudi zboljšanje odnosov s Malo antanto. Zato tudi Čehoslovake in z njo vsa Mala antanta obžaluje smrt tega velikega madžarskega državnika.

Vojni minister general Marić v Parizu

Pariz, 6. oktobra. AA. Davi ob 8.40 je prišel semkaj jugoslovenski vojni minister armijski general Ljubomir Marić, ki bo zastopal jugoslovensko vlado pri odkritju spomenika kralja Petra I. in kralja Aleksandra I. Z generalom Marićem sta prispela tudi general Djordje Lisić, jugoslovenski vojaški ataše v Parizu, ki se je peljal generalu Mariću naproti do postaje Laroche, in polkovnik Zivojin Jevremović, šef kabinele vojnega ministrstva. Po izstopu iz vlake so generala Marića pozdravili jugoslovenski odpravnik poslov Stanoje Simić, načelnik francoskega generalnega štaba general Gamelin, poveljnik mesta Pariza general Gouraud in več drugih generalov, zastopniki francoskega letalskega ministrstva, zastopniki mesta Pariza, osebe jugoslovenskega poslanstva in člani jugoslovenske vojaške misije v Parizu. Četa republikanske garde je na peronu izkazala jugoslovenskemu vojnomu ministru vojaško čast, vojaška godba pa je odsvirala jugoslovensko himno in marseljezo.

General Marić je ob 11. dopoldne položil v imenu jugoslovenske vlade lep venec na grob Nezanega junaka pod slavolokom Zmaga. Pri slovesnosti je bila prisotna častna četa 21. kolonizskega pehotnega polka z zastavo in godbo na čelu, nadalje poveljnik mesta Pariza general Gouraud, poveljnik pariškega vojaškega okraja general Lanois, francoski vojaški ataše v Beogradu polkovnik Bethourad, jugoslovenski odpravnik poslov Stanoje Simić z osebjem poslaništva, jugoslovenski vojaški ataše general Djordje Glišić s člani jugoslovenske vojaškega odposlanstva in šef kabinele vojnega ministrstva polkovnik Jevremović.

Po položitvi venca se je vojni minister general Marić vpisal v častno spominsko knjigo, razstavljeno pod slavolokom Zmaga.

General Marić je v teku dneva posetil ministra za letalstvo Cotya in vojnega ministra Daladierja, s katerim je imel zelo dolg razgovor.

„Vreme“ o ozadju upora španske vojske

Beograjsko »Vreme« objavila poročilo svojega posebnega poročevalca iz Španije. V poročilu govori med drugim o ozadju vojaškega upora, ki je izrazil sedanjo kravo državljansko vojno. Članek izjavlja: Pred revolucijo je imela Španija pod orožjem okrog 80 tisoč mož. Od tega števila je odpadlo 15 tisoč na oficirski zbor, tako da je prišel že na štiri vojake po en oficir. Prav tako nesorazmerno je bilo število generalov, ki jih je štela španska vojska 560 aktivnih in 150 rezervnih, tako da je prišel na vsake 10 vojakov že en general. Republikanski režim je poizkušal odstraniti te anomalije, naletel pa je seveda na najostrejši odpor oficirjev in generalov. Ti izhajajo po ogromni večini iz plemiških

in veleposestniških rodbin, pa so zato razen svojih ožjih interesov branili tudi interese svojega sloja.

Nezadovoljni oficirji so spretno izrabili dejstvo, da je večina španske vojske sestavljena iz najemnikov in ne iz rekrutov na osnovi splošne vojaške obveznosti. Najemniki služijo v vojski po 10 do 20 let in jim je vojaščina stalni poklic. V strahu za svoj obstoj so se upirali nameri vlade, da bi zaradi zmanjšanja državnih izdatkov, pa tudi zaradi zmanjšanja vpliva najemnikov, povečala število vojakov z rekrutiranjem na osnovi vojaške obveznosti. Najemniki so se zato radi odzvali pozivu oficirjev, naj se z orožjem upro vladi.

Obisk Kjuiseivanova v Beogradu

Beograd, 6. oktobra. p. Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel danes bolgarskega poslanika v Beogradu Karadjova in novega bolgarskega vojaškega atašea podpolkovnika Dobrovina.

Po informacijah iz bolgarskega poslanstva bo bolgarski ministrski predsednik Kjuiseivanov jutri odpotoval iz Zeneve v Sofijo. Med potjo se bo ustavil v Beogradu, kjer se bo sestal z dr. Stojadinovićem.

Londonski poslanik pri predsedniku vlade

Beograd, 6. oktobra. AA. Dopoldne je predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović sprejel našega londonskega poslanika Slavka Grujića.

Snoči je predsednik vlade sprejel našega novega poslanika v Buenos Airesu dr. Izidorja Cankarja.

Pravilnik o vzdrževanju osnovnih šol

Beograd, 6. oktobra. o. Prosvetni minister je podpisal pravilnik o izvedbi uredbe glede vzdrževanja ljudskih šol po banovinah. Pravilnik vsebuje določbe o sestavi proračunskih predlogov, o postopku pri nabavah za ljudske šole, itd. Pravilnik stopi v veljavo 1. aprila prihodnjega leta.

Odhod dosedanjega italijanskega poslanika

Beograd, 6. oktobra. p. Dosedanji italijanski poslanik v Beogradu Viola di Campalto je snoči odpotoval iz Beograda.

Beleške

Javni nameščenici in občinske volitve

Z ozirom na razne konkretne primere se v naši javnosti večkrat postavlja vprašanje odnosa javnih nameščenecov napram občinskim volitvam. Kr. vlada je ponovno na usta svojih merodajnih ministrov svečano izjavila, da prepisuje državnemu uradništvu popolno svobodo opredeljevanja za to ali ono kandidato listo, ki predstavlja pozitiven program v smislu osnovnih načel našega državljanstva in narodnega življenja. S tem je politična strpa cele zadeve razčisti in če razni najeti agitatorji po sestankih in zborih kaj drugega govorijo, so to očitne zlorabe.

V ostalem je tudi sam zakon o občinah s pozitivno odredbo razčistil vprašanje svobodne opredelitve javnega nameščenca pri občinskih volitvah. V § 43 je namreč rečeno, da nobena oblast ne more v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, ki ga je pri volitvah oddal. Iz tega sledi, kakor pravilno ugotavlja tudi podban dr. Majcen v svojem komentarju k zakonu o občinah, da nobena oblast — niti državna, niti samoupravna — ne more napram svojim nameščencem izvajati kakršnihkoli »konsekvenc« zaradi njihovega glasovanja. Državni funkcionar, ki bi se pregrešil proti temu predpisu, bi moral odgovarjati kazensko. Ravno tako smatra dr. Majcen v svojem komentarju, da nihče ne more javnega nameščenca siliti na volišče, ker za občinskih volitev ni volilne dolžnosti in se zato nihče ne more klicati na odgovornost, ako se ni poslužil svoje volilne pravice.

Seton Watson zopet v Zagrebu

Seton Watson je po svojih nedavnih zagrebških konferencah odpotoval v Beograd, kjer se je mudil 4 dni ter se sestal tudi z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem in notranjim ministrom dr. Korošcem. V ponedeljek zvečer je prišel nazaj v Zagreb, kjer je prenočil, včeraj pa se je odpeljal v Slovenijo. Sinoči se je vrnil v Zagreb, kjer bo ostal do petka ali sobote. Danes se bo sestal z dr. Mačkom.

Akcija JNS v Dalmaciji

V primorski banovini bodo občinske volitve sredi prihodnjega meseca. Volilna borba je že sedaj precej živahna. Tudi JNS je pridno na delu, da se pri volitvah čim bolj afirmira. V severni Dalmaciji vodi akcijo senator dr. Uroš Desnica, o katerem so pretekli teden nasprotniki listi zatrjevali, da se pripravlja na izstop iz JNS.

Skupno z dr. Desnico prirejajo shode in sestanke senatorja dr. Jovo Banjanin in dr. Grga Andjelmović ter nar. posl. inž. Paštrović. Ob tej priliki bo izvedena tudi reorganizacija stranke v onih občinah, kjer se to doslej še ni zgodilo.

Dve poročili

Glavni organ JRZ »Samouprava« poroča obširno o shodu g. ministra brez portfelja dr. Mihe Kreka v Grosuplju. Poročilo »Samouprave« se v mnogočem razlikuje od poročil v »Slovenec« in »Slovenskem domu«. Popolnoma je izpadel odstavek o vlogi bajonetov v politiki in še zanimivejši in dalekosežnejši ugotovitve, ki jih je »Slovenski dom« objavil pod mnogo obetajočim naslovom. »Tudi vojaške magazine so izpraznile. V tem delu svojega govora je namreč dejal g. minister: »Ti generali brez armade tudi pravijo, da so nacionalisti. Toda v času ko smo imeli generalske vlade, ko ni bilo ne javne, ne parlamentarne kritike, so magazine tiste narodne vojske, mesto da bi jih v tistih letih konjunktura napolnili in založili, izpraznili, tako da bi naši fantje in moške, če bi bila sila, morali v klubokih in jopičih na bojišče! Če je to narodnost in nacionalizem, potem je nacionalist tudi vsaka propalica.«

Od besed dr. Kreka, da je »dr. Korošec danes tak Slovenec, kakor je bil včeraj« in da je »znan braniti slovenske interese proti pretiranemu centralizmu včeraj in danes«, je ostalo v »Samoupravi« samo to, da je »dr. Korošec voditelj slovenskega ljudstva«.

Volitve na Hrvatskem

V nedeljo so bile volitve v okrog 50 občinah savske banovine. Zmagale so povsod liste HSS. Volilna udeležba je bila zopet slaba in je le redkokje dosegla 50%. Povprečno je glasovalo kakih 30% volilcev. Najmanjša udeležba je bila v občini Hercegovac v garašniškem srezu, kjer je od 1.332 volilnih upravičencev glasovalo samo 90, torej komaj nekaj nad 6%. Volilna udeležba je zato tako nizka, ker je, kakor znano, dr. Maček izdal parolo, da volitvam ne pripisuje političnega pomena in da naj se volilna agitacija razvije samo v občinah, kjer je postavljena tudi kaka nasprotniška lista.

Adam Pribečević bo naslednik svojega brata

Iz vrst vodstva bivše SDS se zadnje dni potrjujejo vesti, da bo izvoljen za novega predsednika stranke g. Adam Pribečević. Vodstvo stranke je v tem pogledu enodušno. Obstoji samo še vprašanje, ali bo g. Adam Pribečević prevzel ponujeno mu predsedništvo. Po zadnjih vesteh pa izgleda, da je dal že načelni pristanek za izvolitev. Adam Pribečević je najmlajši brat pokojnega Svetozarja Pribečevića in je sedaj v 56. letu. Naseljen je kot kolonist na Kosovem polju. Po smrti bivšega ministra in narodnega poslanca Eda Lukinića je bil nekaj časa poslanec kot Lukinićev namestnik. Adam Pribečević se bavi mnogo s socialnimi vprašanji in je nedavno izdal knjigo »Kmeti«.

Poleg Adama Pribečevića živa še dva brata pokojnega Svetozarja. Najstarejši Valerijan, bivši poslanec, je arhimandrit pravoslavne samostana Krusevo v Fruški gori, drugi, Milan, je bivši polkovnik in živi sedaj tudi na Kosovem kot kolonist. Adam in Valerijan sta kakor Svetozar člana bivše SDS, Milan je član bivše zemljoradniške stranke ter je kot njen kandidat nastopil tudi pri zadnjih skupščinskih volitvah.

Zborovanje gospodarstvenikov in politični shod

V nedeljo so se na pobudo gospodarskega centralnega akcijskega odbora v Beogradu vršila po cel državi zborovanja obrtnikov, trgovcev in gostilničarjev. Shodi so imeli enoten program, referat; so bili v glavnih črtah za vso državo enaki, resolucije dobesedno iste. Govorniki so bili legitimni predstavniki gospodarskih stanovskih organizacij, predsedniki zbornic in gospodarsko-stanovskih združenj. Politično pripadajo govorniki seveda najrazličnejšim strankam.

Pri nas v Sloveniji so se taki shodi vršili v Ljubljani, Mariboru in Celju. Povsod so bili govorniki precej temperamentni in na koncu so bile predlagane resolucije soglasno sprejete. Zanimivo je, kako poročajo listi iz Kopitarjeve ulice o teh zborovanjih. V Ljubljani so govorili predsednik Obrtniškega društva g. Rebek, predsednik gremija trgovcev g. Soss, predsednik gostilničarske zveze g. Majcen in bivši predsednik zbornice za TOI g. Jelačin. »Slovenec« proglašja to ljubljansko zborovanje za političen shod in je poln žolca proti referentom, referatom in resolucijam. Posebno še poudarja, da sta predsednik

Jug. obrtniške zveze g. Pičman in nekdanji predsednik bivše obrtniške organizacije bivše SLS g. Ogrin demonstrativno izstopala. V svoji opoldanski izdaji se go-spodje iz Kopitarjeve ulice norca brijejo iz »gromovnikov« na ljubljanskem shodu. Pri tem pa je treba ugotoviti, da je g. Rebek čital referat, ki je bil predhodno predložen cenzuri politične oblasti, da je g. Soss imel samo običajen predsedniški nagovor, dočim je g. Majcen samo predložil resolucijo, ki je bila, kakor že rečeno, enaka za vse shode v državi.

Popolnoma enako zborovanje je bilo v Celju. Tam sta govorila gg. Stermečki in Fazarinc, ki sta bila »jako temperamentna«. Referat je bil isti kakor v Ljubljani, resolucija enaka. Toda celjski shod se v časopisju iz Kopitarjeve ulice jako spoštljivo obravnava kot zborovanje gospodarstvenikov in v poročilu ni nobenega očitka, da bi bil to »političen shod«. Na ljubljanski politični borzi motirajo predstavniki ljubljanskih gospodarskih krogov očitno mnogo slabše kakor predstavniki celjskih. Sreča je le, da zdrave valute niso odvisne od borzijske igre.

Pejnović obsojen na dosmrtno robijo

Ogulin, 6. oktobra. o. Danes se je nadaljeval proces proti Stevi Pejnoviću, ki je ubil poslanca Brkljačiča. Zaslisane priče so hudo bremenile obtoženca in trdile, da je izvršil zločin dobro premišljeno. Državni tožilec Kružić je zaradi tega predlagal, da se ostale priče, ki so bile povabljene k razpravi, a se niso zgledile, sploh ne zaslišijo, ker podajajo že izpovedi dosedanjih prič zadostne dokaze na podlagi katerih se sodišče lahko prepriča o Pejnovićevi krivdi. Branitelj je temu ugovarjal in zato se je sodišče umaknilo na posvet ter nazadnje sprejelo predlog državnega tožilca. Prečitane so bile izpovedi prič, ki niso prišle k razpravi in s tem je bilo dokazno postopanje zaključeno, nakar je takoj sprejeli državni tožilec dr. Kružić. V svojem govoru je dokazoval, da je Pejnović premišljeno umoril najprej svojega tovariša Mirkia Uzelca, nato pa še narodnega poslanca Karla Brkljačiča. Pejnović je kri-

minalni tip, ki ga je treba eliminirati iz družbe. Civilni zastopnik Brkljačičeve rodbine dr. Sušnik se je pridružil predlogu državnega tožilca in za Brkljačičeve ni zahteval nikake materialne odškodnine. Popoldne je govoril obtoženec branitelj dr. Stjepan Horvat.

Ogulin, 6. oktobra. o. Sodišče je obsodilo Stevana Pejnovića po § 167 odstavek 2, točka 1 k. z. (naklepa usmrtnostev) na dosmrtno robijo in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. V utemeljitvi sodbe pravi, da je Pejnović po srelem premisleku ubil Uzelca in Brkljačiča.

Pejnović je sodbo mirno sprejel. Obsojenec in njegov branitelj sta prijavila revizijo in vložila priziv. enako pa tudi državni tožilec dr. Kružić, ki je menil, da je kazen preblaga.

Zasliševanje prvih obtožencev v kerestinskem procesu

Zagreb, 6. oktobra. o. Danes se je pričelo zasliševanje obtožencev. Najprej so bili zaslišani štirje glavni obtoženci, ki so v preiskovalnem zapisu, nato pa prvi obtoženec druge skupine, ki se brani na svobodi. Razprava je potekala dokaj monotono. Sodni senat ima pred seboj velik naer Kerestince in okolice, po mizah pa leže številna corpora delicti, kakor sekire, noži, koli in slično orožje. Kakor v preiskavi, so glavni obtoženci tudi na današnji razpravi odločno oporekali, da bi bili kakorkoli sodelovali pri kerestinskih dogodkih. Vsi trde, da so prišli tja šele potem, ko je bilo že vse končano, ter da so samo od daleč gledali. Tudi izjavljajo, da niso nikogar od napadalcev poznali in da niso imeli pri sebi nikakega orožja niti orodja, s katerim bi mogli koga raniti.

Prvi obtoženec Maks Miholić je izjavil, da je šele ob 5. popoldne izvedel, kaj se dogaja v Kerestincu. Ko je prišel tja, je bil pokol že izvršen. Trditve prič, ki pravijo, da so ga videli, kako je aktivno sodeloval pri pokolu, odločno zavrača. Pravi, da se je zamudil samo malo časa pri Kerestincu ter je takoj nato odšel domov.

Drugi obtoženec Djuro Horvat prav tako odklanja vsako krivdo. Izjavlja, da je dve uri opazoval dogodke v Kerestincu z mosta, da pa ni mogel videti, kaj se je dogajalo za zidovi. Zanika vse trditve prič in izjavlja, da omladinove sploh ni videl ne na poti, ne v Kerestincu. Dobro je poznal umorjenega Buto, s katerim sta skupaj hodila v šolo. Predsednik ga je ponovno opozarjal na razna protislovja med njegovimi današnjimi in izpovedmi pred preiskovalnim sodnikom. Zastopnik zasebnih udeležencev dr. Lenac je postavil obtožencu več vprašanj, zagovorniki pa so ga skušali pri tem ovirati. Ves ogorčen jih je dr. Lenac zavrnil, češ da je sramota, da ga ovirajo pri obrambi interesov 19 sirot nesrečnih žrtv kerestinskih dogodkov.

Tretji obtoženec Fabijan Slavko prav tako izjavlja, da se ne čuti krivega. Gledal je sicer, kaj se je dogajalo v Kerestincu, toda sam ni sodeloval. Sploh nima pojma, kaj so četniki.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Oblačno v zahodni polovici in deževje v zahodnem delu savske banovine. Sneži v dravski in severnem delu savske banovine, drugod jasno. Temperatura je padla v severno zahodnih predelih, drugod pa je zrasla. Minimalna temperatura Mrzle Vode —1, maksimalna Mostar 23 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: Oblačno po vsej državi. Deževalo bo v večji zahodni polovici, snežilo pa v gorskih predelih. Temperatura bo padla v severno zahodnih predelih, zrasla pa v vardarski in moravski banovini. Sonce vzhaja ob 5.43 in zahaja ob 17.08.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Vreme ostane nestalno, deloma oblako in mrzlo. Le v severnih krajih se kažejo tendence po razvedritvi.

Dumajska vremenska napoved za danes: Menjajoče se oblako, na jugu se nadalje padavine.

F

Zapustila nas je po božjem nedoumnem sklepu naša dobra žena ozir. mati in stara mati, gospa

MELITA plem. KLIMENT

SOPROGA DVORNEGA SVETNIKA V P.

Ki je danes popoldne ob 4. uri zatisnila svoje blage oči. Pogreb nepozabne rajnice bo v četrtek, dne 8. t. m. popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Šostanju. Prosimo tihega žalovanja!

LJUBLJANA—ŠOSTANJ, dne 6. oktobra 1936.

Rodbini dr. KLIMENT.

Otrok je rešil družino

Junaško žrtvovanje 13 letnega Ljubija Bartola iz Loškega potoka

Ljubljana, 6. oktobra. Med ranjenci, ki jih vlaki in reševalni avtomobili vsak dan dovažajo naši bolnišnici, je dermatološki oddelček danes popoldne sprejel v svojo oskrbo tudi 13-letnega Ljubija Bartola, posestnikovega sina iz Drage v čabarskem okraju, čigar nezgoda nudi gradiva za cel majhen roman o heroizmu, kakršnega je včasih zmožen otrok.

V hiši njegovega očeta, marljivega posestnika Janeza Bartola v Dragi št. 24, se je v petek ponoči znel požar. Preiskava, ki jo vodi komandir domačih orožniških postaje narednik Rozman, doslej še ni mogla do kraja razjasniti, odkod se je ogenj vzel, a vsa znamenja kažejo, da je pod pepelom v svinjski kuhinji ostalo nekaj žerjave, iz katere se je v zatišju noči razplamtela nesreča. V nekaj urah je požar uničil vso Bartolovo domačijo, da trpi gospodar okrog 60.000 Din škodo, a plameni so zajeli tudi hišo sosedo Jožefa Mikličeve, ki je prav tako oškodovana za okrog 20.000 Din. Ves napor sosedov in domačih gasilcev je ostal zaman, sreča v nesreči pa je bila, da so mogli rešiti pred uničenjem vsaj poslopja sosedov.

Mali reševalec na delu

Nemala zasluga, da je bilo mogoče katastrofo vsaj na prvotnem mestu ognja udušiti, pa gre prav malemu Ljubiju, ki so ga reševalci danes pripeljali v bolnišnico. Po njem se je okrog tega požara napletla cela zanimiva historija, o kateri danes govorijo vsi Loški potok in čabranski okraj, hkratu pa tudi vsa

naša bolnišnica in vsi, ki na kakršenkoli način prihajajo v stik s takšnimi rečmi. Z mladim bratcem je Ljubi spal v podstrešni izbi, ko se mu je v sanjah na lepem zazdelo, da kliče sirene. Preplašen je odprl oči in je na svojo grozo zazrl, da je vsa izba v plamenu.

Prvi hip mu je prišlo na um, da bi skočil skozi okno, a zbal se je višine, ki znaša 15 m do tal, hkratu pa se je domislil, da bi moral zbuditi tudi vso ostalo, hišo in sosedo. Planil je po stopnicah v pritličje, kjer sta spala oče in mati še s tremi otroki, a spodnji prostor so se bili že povsem razgorili. Vežna vrata so bila vsa v plamenih, ključavnica s ključem je bila vsa razbeljena. S komolci in koleno se je Ljubi zagnal v goreči les, zavrtil je žareči ključ s tolikšno silo, da se mu je njegova podoba za zmerom zažgala v roko. Ves opečen od vrha do tal je pribežal do sosedu in sklical pomoč.

Družina se je rešila

Bilo je pač tragično naključje, da so po Ljubijevi zasluzi sosedje prej izvedeli za požar kakor pa njegovi starši. Mati se je zbudila šele na vik in ropot, ki ga je on povzročil v goreči veži, a je mislila prvi hip, da so kakšni tatovi vdrli v hišo, ki se jim je zahotelo žita iz kašče. Zbudila je moža, a ko sta planila pokonci, sta šele opazila požar okrog sebe in sta se z ostalimi otroki tudi sama vsa opečena prebila pod milo nebo.

Mali Ljubi, ki se je nekaj časa kakor brez uma valjal po cesti, pa se je med tem do smrti ožgan in razboleel pri

sosedu zavlekel na peč, kjer ga je kmalu zajela nezavest. V vni, s katero so možje in žene gasili požar, so kmalu pozabili nanj in niti njegov oče, ki mu je tudi živino uspelo rešiti iz najhujšega, še ves naslednji dan ni vedel za junaštvo, ki ga je izvajal njegov sin. Čabranski zdravnik je fantu nudil prvo pomoč, a ko so opazili, da je do njegove okrevanja vendarle daleč, so na njegovo pobudo pozvali reševalce, da ga prepeljejo v Ljubljano.

Zdravniki upajo, da bo okreval

Vsa soseska se je ves čas čudila izrednemu pogumu in samozatajevanju, s katerim je mali prenašal svoje bolečine. Čeprav ga je bila ena sama rana, je vendarle vsem moško zatrdel, da z lahkoto prenaša svoje trpljenje, da je le pomagaj rešiti očeta, mater, bratce in sestro. Takšen je Ljubi tudi na dermatološkem oddelku, kjer so ga vsega odeli v olje in mehko vato. Dasi je njegovo stanje precej kritično, zdravniki upajo, da si bo opomogel in da bo mogel z marljivim delom pomagati očetu in družini iz nesreče, v katero jih je vrgel požar.

Oče je pri neki ljubljanski zavarovalnici zavarovan še izpred vojne časa za nekaj nad 1000 goldinarov. Zavarovalnica mu bo torej v precej skromno pomoč v nesreči, upamo pa, da bo njemu in njegovemu junaškemu sinu — mimogrede nam poudarimo, da je bil najboljši učenec v Dragi — vsa javnost stopila z gmotno podporo ob stran.

Proti zobnemu kamnu

Solvolith

zobno pasto
ki vsebuje naravno
KARLOVARSKO RAZTEPALNO SOL

Marija je šla skozi špalir delegatke in naših žen in deklet, oblečenih v narodne noše vseh pokrajin Jugoslavije, v palačo Sponzo, kjer si je z velikim zanimanjem ogledala razstavo ženskih ročnih del. Kraljica Marija je zlasti z zanimanjem ogledovala tipke iz Ljubljane in vezivo iz Maribora. Obe kraljici sta odkupili precej lepih del. Potem sta se peš odpravili na Pile in sta bili posebno prisrčno sprejeti ob vzhodu na učiteljske. Po pozdravu sta si ogledali razstavo knjig, ki so jih napisale ženske. Predvsem so norveške žene poklonile oboma kraljicama ilustrirano knjigo norveških kmečkih plesov, knjigo o delovanju norveških žen in knjigo pletilnih vzorcev. V imeu CSR je ga. Malinka prosila kraljico Marijo, da sprejme knjigo »Masaryk in žene«, dočim se je dvorna dama ga. Svrjgova zanimala za spomenico o 60letnici ge. Plaminkove in jo prinesla kraljici. Američanke so poklonile kraljici Mariji tri otroške knjige. Francozine pa nekatera najpomembnejša dela svojih pisateljic. Dar so zavile v francosko trobojko. Med deli je tudi prva otroška knjiga, natekana v Kambodži.

Ko je še pregledala letonske knjige, je kraljica Marija z materjo stopila v jugoslovanske oddelke. Tu ji je ga. Melita dr. Pišec-Stoletova pojasnila posamezne zbirke naših knjig, časopise in prevode. Kraljica je radostna sprejela v dar krasno opremljeno izdajo »Jefimije«. Slovenke so poklonile kraljici Mariji v usnje vezano, v nemščino

provedeno »Zbirko jugoslovanske ženske lirike« (za kongres nalašč tiskanih 500 izvodov, delo gospe Lili Novyjev). Nj. Vel. kraljica se je naposled ustavila pred zemljevidom, na katerem so zaznamovani vsi kraji, kjer deluje ženska organizacija. Tu je ga. Leposava Petkovičeva razložila kraljicama delo Jugoslovenk. Kraljica Marija je porabila priliko in je ge. Petkovičevi toplo čestitala k izvolitvi za častno podpredsednico MZZ. Več kakor pol ure sta si kraljici ogledovali razstavo knjig. Po zahvali, da sta s svojim obiskom izkazali kongresu in posebej žugoslovenkam prirediteljicam najvišje priznanje, ter po burnih pozdravih gostinj in domačinov sta se kraljici odpeljali z avtom proti Miločerju.

MLADA, lepa žena
Lil Dagover
SIMPATIČEN, silno
zaposlen mož
Paul Hörbiger
in »HISNI PRIJATELJI«
Theo Lingner
v zabavnih veseligradi,
pri kateri se boste 2 uri od vsega
srca nasmejali
Prijatelji moje žene
DANES PREMIERA
Tel. 2124 V KINU MATICI.

Jutri velika premiera v kinu Unionu!

V najlepših predelih bavarskih visokih Alp, v prostornih gozdovih nepotvorene narave je filmana najboljša GANGHOFFERJEVA pesnitev

Grad Hubertus

HANS SCHLENCK
PAUL RICHTER
HANSI KNOTECK
FRIEDRICH ULMER

ORLOVO GNEZDO

Novo vodstvo Mednarodne ženske zveze

Nj. Vel. kraljica Marija je nakupila vezenine in prejela krasne knjige v dar

Dubrovnik, 6. oktobra

Mednarodna ženska zveza je na svojem kongresu v Dubrovniku dobila novo upravo. Kakor je že poročalo ponedeljsko »Jutro«, je bila za novo predsednico soglasno izvoljena belgijska baronka ga. Paul-Boelova. Svoje polno priznanje pa je Mednarodna ženska zveza izkazala lady Aberdeenovi s

Mednarodno žensko zvezo. Predlog je bil sprejet z odobravanjem. Za podpredsednico MZZ so bile izvoljene Angležinja Marija Ogilvy-Gordonova, Letonka ga. Berta Pišinova, Čehinja ga. Plaminkova, Norvežanka ga. Betty Kjelsbergova, Svicarka ga. Elizabeta Zellwegerjeva, Madžarska konleas Aponyeva, Švedinja dr. Ingrid Palmova, Američanka Madison Philippsova, Germanalna tajnica je ga. Louisa van Eggenova, tajnici sta Ani Hrističeva in Belgijka ga. Battenova, blagajničarka pa ga. Karin Glaslova iz Danske.

Mnogo pozornosti je na kongresu zbudil predlog Slovenk, naj se gospodinjstvi pokliče in gospodinjstvo delo proglasi za profesijo. Ga. Vita Kraigherjeva iz Ljubljane je o predlogu poročala: Živiljske razmere po vojni so prinesle mnogo izprememb v gospodinjstvu. Mednarodna ženska zveza naj osnuje permanentno komisijo za domače in politično gospodarstvo. Da izkažemo priznanje ženskemu delu, ga smatramo za profesijo. Ustanovi naj se obvezno zavarovanje gospodinj za starost, kakor so zavarovane ostale profesionalne in kakor naj bo tudi obvezno zavarovanje gospodinjstevskih pomočnic. Gospodinj naj se omogoči priložnost v vse komisije, ki obsegajo hišno gospodarstvo in dopusti naj se jim nadzorstvo nad živiljskimi potrebščinami. Mednarodna ženska zveza naj zbudi med gospodinjstvi zanimanje za vprašanja narodnega gospodarstva, ki se jih najbolj tičejo. Potrebna je profesionalna izobrazba ne samo gospodinj, temveč tudi njihovih pomočnicam.

Predstavitev različnih držav so ta predlog temeljito obravnavale. Strinjajo se, da je treba poklic gospodinj proglasiti za profesijo. Različnega naziranja so samo v vprašanju, katera komisija naj nase prevzame brigo, da bo ta predlog oživitoren. Jugoslovanska ženska zveza je predlagala, da se sestavi posebna komisija. Angleška dele-

gatk je predlagala, naj bi to vprašanje obravnavala stanovanjska komisija, ki je bila pred par dnevi ustanovljena. Avstrija je svetlovala, da se del skrbí o tem predlogu odloži na stanovanjsko komisijo, drugi del pa na komisijo za žensko delo. CSR je predlagala, da se zaenkrat ustvari poseben komite, ki naj reši to vprašanje do pri-

Gospa prof. Leposava Petkovičeva, častna podpredsednica MZZ.

hodnjega kongresa. Finska pa je stavila četrti predlog, da skrb za gospodinjstvo prevzame komisija za žensko delo. Odločitev o tem še ni padla.

Udeležence kongresa so Nj. Vel. kraljici Mariji, ki se je v ponedeljek v spremstvu svoje matere in princese Kantakuzen ter ostale suite pripeljala v Dubrovnik, privedle priručni sprejem. Nj. Vel. kraljica

Prva lopata na stavbišču vseučiliške knjižnice

Na stavbišču vseučiliške knjižnice je bila v ponedeljek popoldne zasajena prva lopata in je Curkovo gradbeno podjetje pričelo z delom. Včerajšnje poročilo dopolnjujemo s sliko, ki kaže, da se je k intimni svečanosti zbralo lepo število akademikov in občinstva. Vodstvo Akademске ak-

cije za izpolnitev univerze nas je naprosilo za popravek, da v njenem imenu ni govoril Evgenij Ravnihar, ki ni njen predsednik, marveč je v imenu odsotnega predsednika govoril akademik Ciril Zebot, predsednik revizijskega odbora.

Tragična smrt družinskega glavarja

Maribor, 6. oktobra. Družino 43-letnega delavca Jurija Jamnikarja v Jančevskem vrhu pri Ribnici na Pohorju je zadela huda nesreča. Izgubila je svojega reditelja, očeta šestčlane družine. Pokojni Jurij je bil uslužben pri posestnici Rozi Podlesnikovi. Po leseni drči je spuščal dan za dnem hode v dolino. Kakor vsak dan, tako se je odpravil tudi

v ponedeljek zjutraj na delo. Ker se pozno zvečer še ni vrnil kakor običajno z dela, ga je šel iskat njegov 14-letni sin. Našel je očeta z razbito glavo med hlodi — mrtvega. Pri spuščanju hlobov je Jamnikarju, ki je bil priden in vreden delavec, spodrsnilo in so ga hlodi potegnili s seboj. Njegova tragična smrt je zbudila globoko sočustvovanje z družino.

Šole ob drugi obletnici smrti Viteškega kralja

Prosnetni oddelček banske uprave obvešča ravnateljstva in upraviteljstva vseh šol, da v smislu ravnokar došlega ministrskega razpisa P. Br. 41.149 z dne 6. oktobra opravijo vse šole spominsko slavnost 9. oktobra, na dan druge obletnice smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja. Postopati je, kakor je bilo lani odredjeno (cerkvena svečanost in komemoracija v šoli). Po spominski slavnosti je dan pouka prost.

Fotografske umetnine z vsega sveta v Zagrebu

Odlično prirejena razstava v Umetniškem paviljonu

V velikih prostorih Umetniškega paviljona nasproti glavne postaje je zagrebški fotoklub v soboto otvoril mednarodno razstavo umetniške fotografije, ki je v hrvatski prestolnici četrta svoje vrste, druga, kar jih je priredil ta neutrudno delavni in vedno kaj novega snujoči klub sam. Prvi dve mednarodni razstavi umetniške fotografije so imeli v Zagrebu že pred svetovno vojno, l. 1910. in 1913. Torej imajo v tem pogledu neko tradicijo, na katero bi bili ponosni v marsikaknem inostranem velikem mestu.

V Umetniškem paviljonu

Ogledal sem si to razstavo v nedeljo z večjo skupino amaterev iz ljubljanskega fotokluba, ki je pohitela v Zagreb kakor vsakokrat, kadar se zgodi tam kaj v fotografskem pogledu zanimivega in važnega, in kakor prihajajo Zagrebčani k nam, kadar smo mi na vrsti, da pripravimo kaj posebnega. Tudi ti medsebojni obiski so neka ustaljena tradicija. Brez katere bi v našem jugoslovanskem fotografskem gibanju marsikaj ne šlo tako gladko in uspešno, kakor hvala bogu gre. Toda tokrat je imel naš obisk še prav poseben, naravno zgodovinski pomen, kakor bom pokazal pozne-

je, in zato nas je navdajalo vso pot še posebno nestrno pričakovanje.

Najprvo o razstavi sami. Če hočem biti odkrit, moram priznati, da smo imeli bolj malo zaupanja v njen zunanji okvir. Po izkušnjah lanske vseslovenske fotografske razstave nismo verjeli, da bi bilo mogoče ustvariti mednarodni fotografiji v nekaj zastarelem Umetniškem paviljonu z njegovimi ogromnimi, vse na tla pritiskajočimi dimenzijami in slabo razdelitvijo svetlobe tisto intimno okolje, ki ga zahteva vsaka dvodimenzionalna umetnost, a še posebno fotografija, ki se ne more poljubno spuščati v monumentalne formate, če se noče spreleviti v kuriozitetno dvomilno vrednost. Nesorazmerno med prostorom in razstavljenimi slikami je bilo na lanski vseslovenski razstavi krivo, da je mnogo del izgubilo učinkovitost, ki bi jo lahko imela v vsakem manjšem razstavnem prostoru, svetloba je potem še marsikaj drugega pokvarila, tako da se je bilo res težko predati objektivnemu gledanju. Kakor Ljubljana, trpi tudi Zagreb za pomanjkanjem primeren fotografskih razstavnih lokalov in ker se je bilo treba po sili odločiti za Umetniški paviljon, sem se bal, da se bodo ponovile lanske izkušnje. Toda ta strah je bil pra-

zen. Zagrebški amatjerji so znali letos s preprostim pripomočkom jute in zakrivanja odvisnega prostora ustvariti svoji sedanjosti tako nevsihljiv in naravno plemenit učinek okvir, da nam je bila že iz tega razloga pravi užitek. Skrbna izbira med doposlanimi deli v zvezi s tem premišljenim aranžmanom odloča, da skoraj ne moreš izreči sodbe, ki se menda kot prva zgosti v vsakem kritičnem obiskovalcu umetniških razstav: To in to bi lahko odpadlo, to in to bi se dalo napraviti bolje.

395 del iz 28 držav

Razstava obsega 395 del 225 avtorjev iz 28 držav, od tega je 90 del 57 jugoslovanskih avtorjev. Med tujimi deželami so poleg Amerike, ki nosi v tem pogledu menda na vsaki mednarodni razstavi prvenstvo, posebno dobro zastopane Avstrija, Indija, Italija, Madžarska, Nemčija in severna Čehoslovaška, dočim je popolnoma odpovedala Poljska, ki se je že na ljubljanski internacionalni slabo izkazala in za katero bi bilo vendarle zanimivo ugotoviti vzroke. Med deželami, ki v Ljubljani še niso bile zastopane, velja omeniti Grško, Monako, Palestino.

V oceno dela posameznih avtorjev se ne bom spuščal, ker je med njimi prav mnogo takšnih, ki smo jih videli z istimi deli letos in pred dvema letoma v Ljubljani, omeniti pa bi bilo vsekakor o Avstriji, da kažejo vsaj v močni skupini Gradčanov neki prehod iz »vojne doseganega, nekoliko sentimentalnega in sladkobnega načina dela v krepkejši realizem; o Čehoslovakah, da se

predstavljajo po kvaliteti kot celota malo bolje nego v Ljubljani, a še vedno ne tako, kakor bi se lahko; o Nemcih, da so posebno zanimivi v delih, v katerih poskušajo v skladu z znano parolo svojih oficijalnih krogov podajati »das Gesicht der deutschen Erde und des deutschen Volkstums«, v kar se je izmed razstavljenih avtorjev najbolj vzorno uživel znani Erich Retzlaff; in o Italijanih, da kažejo stremiljenje po ustvaritvi neke nove, specifično italijanske fotografske umetnosti, posebno v kolikor pripadajo mladi, od režima zelo podprti amaterski organizaciji A.L.A. Da se zanima publika specialno za eksote. Japonce, Kitajce, Južnoafričane itd., je ob sebi umevno. Enako jo frapirajo Madžari s pestrostjo svojih motivov in drzno (pogostoma popolnoma neupravičeno in škodljivo) načelno tehnično lesketajočega se papirja.

Prvačijo: Američani, Indijci

Splošna sodba pa je, da med inostranci daleč prvačijo Američani, kar gre menda bolj na račun njihove frapantne tehnike, njihove neprekosljive naderjenosti za retiko, dočim bi jaz gledel na vsebino in poštenost dela rajši hvalil Indijce. V zadostneje tistim, ki spoustujejo tehnike plemenite tiska, naj povem, da so te tehnike prav dobro zastopane, tako da ni še nič videti, da bi jim bil že zapel mrtvaški zvono. Drugo je vprašanje, ali je vse dobro narajeno, kar je v teh tehnikah. Nekateri Avstrijci, nekateri Američani in severa v tem pogledu neprekosljivi Misonne vsekakor ne spadajo

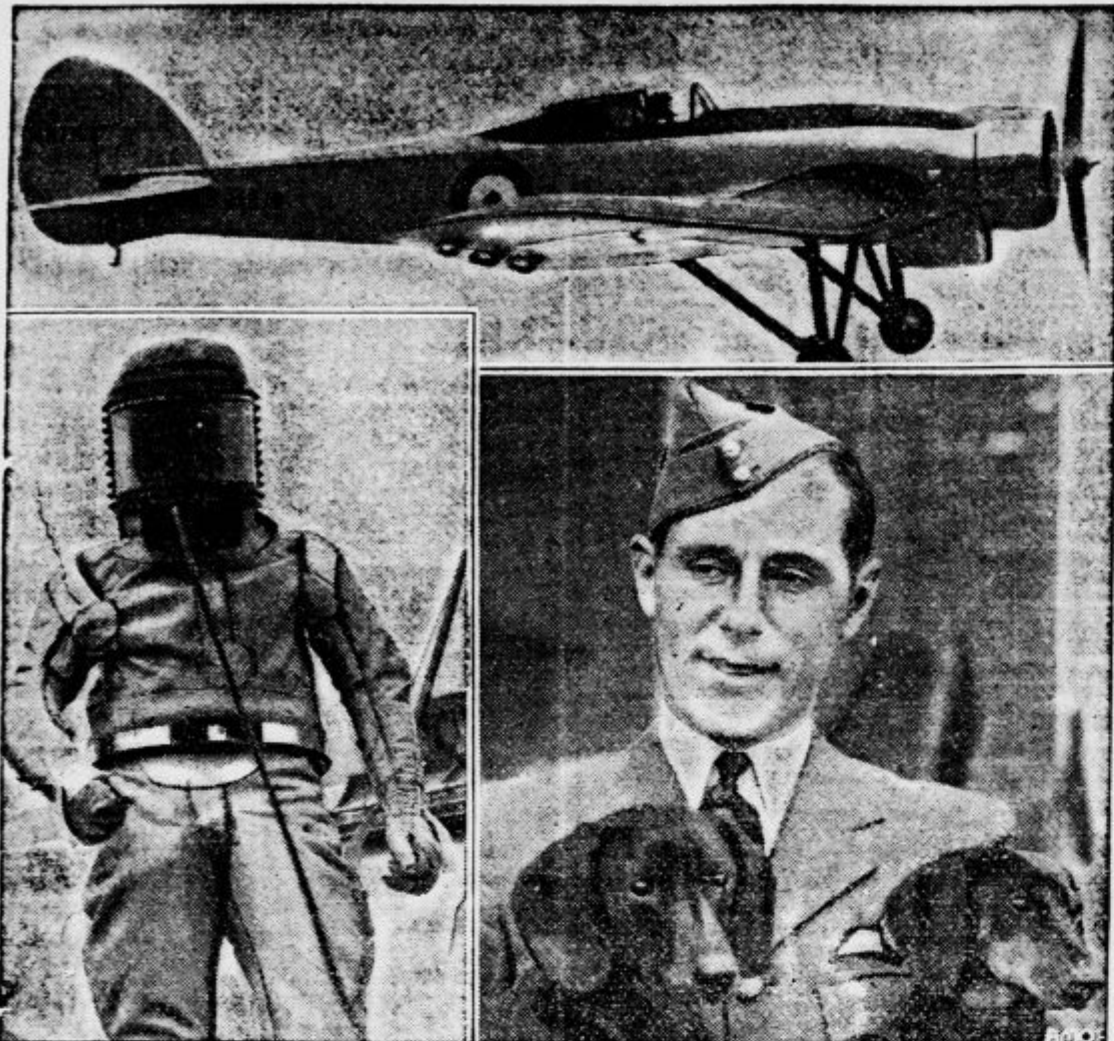
med tiste, zavoljo katerih bi si človek to vprašanje zastavljal, za Gliho in Gogala iz Ljubljane tudi ne. Sploh pa se Jugoslovani po pretežnem delu v vsakem pogledu pomerijo z mojstri drugih držav. Škoda samo, da je razen članov obeh klubov v Zagrebu in Ljubljani le malo drugih naših amaterev, ki bi se čutili dolžni pokazati svoje delo na takšnih razstavah.

In za prijatelje kuriozitet še eno: naš stari znanec Albert Starzik in Tošo Dabac sta hotela pokazati, da se ne damo v nobenem pogledu prestrašiti po rekordih tujine in sta izdelala odlični damski portret v formatu 100x140 cm, največjo fotografijo, kar jih je bilo pri nas kdaj narejenih. Zagrebčani se jima divijo, kar je popolnoma zasluženo. Obisk je bil v nedeljo, ko smo bili tam, nad vse lep, želel bi si v Ljubljani vedno takšnega.

Ustanovitev amaterske delovne zajednice

Ob tej priliki smo bili Ljubljanci, kakor tudi Mariborčani, člani mladega mariborskega kluba, in Beograjčani, funkcionarji novega beograjskega združenja za fotografijo in kinematografijo, gostje svojih zagrebških tovarišev. Odveč bi bilo omenjati, da smo se počutili pod njihovim streho še bolje nego doma. Toda glavno je bilo nekaj drugega: na iniciativo Zagreba in Ljubljane so konferirali ob tej priliki delegati vseh štirih aktivnih samostojnih fotografskih društev zavoljo ustanovitve delovne zajednice in pozneje zveze amaterskih organizacij. Če davno nam je postala po-

Angleški višinski rekord v stratosferi

Poročali smo že, da se je angleški vojaški letalec Swayne (na levi spodaj v letalski opremi, na desni brez nje) z enokrovnim dvignil v doslej še nedosežene višine stratosfere s takšnim letalom. Njegov aeroplan »Bristol 138« (slika zgoraj) je dosegel višino 15.230 m. Swayne je s tem prekosil do sedanjí višinski rekord Francoza Deltréja, ki je dosegel pred njim 14.813 m.

V 20 dneh okoli zemlje

Najhitrejša potovanja na potniških progah

Vedno znova postavljajo nove rekorde potovanja okoli zemlje, ki pa imajo le malo praktičnega pomena, kajti poskušajo jih doseči s posebno zgrajenimi letali, avtomobili in drugimi za rekordne namene zgrajenimi stroji.

Neki reporter »New York Times« in »North American Newspaper Alliance«, Leon Kieran, pa je odšel sedaj na takšno potovanje, ki ga misli opraviti v 20 dneh, ne da bi uporabljal kaj drugega nego navadne prometne pripomočke, kakršni so na razpolago vsem potnikom. New York je zapustil 1. oktobra in se namerava vrniti tja 21. oktobra. V treh tednih bo

preromal 33.000 km brez posebnih vlovov, sportnih letal in drugih posebnih vozil.

Kieran je odpotoval v Frankfurt ob Meni z zrakoplovom »Hindenburg«. Od tam bo istotako odpotoval po zračni poti v Rim, Aleksandrijo, Bagdad, Indijo, preko Malajskih otokov v Hongkong in potem preko Filipinov in Tihga oceana v San Francisco, od koder bo imel samo še en skok v New York. Če pojde vse po sreči, bo to potovanje najhitrejša, kar so jih kdaj napravili na potniških progah. Pa ne gre v prvi vrsti za rekord, temveč zato, da se pokaže, kako silno je napredovalo moderno prometno življenje.

Smrt madžarskega ministrskega predsednika

Premier budimpeštanske vlade Gömbös je po večmesečnem bolehanju umrl v nekem sanatoriju na Dunaju. Bil je politik, ki je vodil vedno politiko najtesnejšega sodelovanja z Rimom in Dunajem.

Milijoni brez gospodarjev

V bankah Zedinjenih držav leži kakšnih 50 milijonov dolarjev, ki se jim lastniki že dolgo ne javijo. Podobno je pri 45.000 hranilnicah. Na novo leto nameravajo izdati obresti teh vsot za oglase v listih, v katerih bodo pozvali lastnike, naj se javijo. Kdor se do marca ne bo javil, bo svoj denar izgubil.

Kolikokrat sme biti mož slabe volje?

Neko pariško ločitveno sodišče se je moralo odločiti o vprašanju, kako pogosto sme biti zakonski mož slabe volje. Neka žena je zahtevala ločitev svojega zakona, ker ji je bil mož skoraj vsak drugi dan neznošen. Sodišče je nato izjavilo, da je slaba volja pri poslovnem človeku ali nezaposlencu umljiva, pa da ima mož v današnjih časih vsaj trikrat na teden pravico do nje. Žena se mora pač prilagoditi tem časom.

Najuspešnejši oderski avtor

Sloviti ameriški pisatelj Sinclair Lewis je dosegel 27. preteklega meseca uspeh, o katerem se odreskim pisateljem do danes niti sanjalo ni. V 28 gledališčih Zedinjenih držav so namreč istega dne uprizorili dramatizacijo njegovega romana »It Can Happen Here«. To je bilo mogoče po zaslugi organizacije združenih gledališč, ki jo je bila ustanovila vlada. Ta gledališča plačujejo samo 50 dolarjev taniem tedensko, toda Lewis dobi sedaj od vseh 28 gledališč tedensko 1400 dolarjev, kar je kajmanj toliko, kolikor bi bil plačan, če bi bil avtor.

Česa se otroci najbolj boje?

Neki francoski raziskovalec je vprašal 1500 otrok in mladih ljudi obeh spolov od 4. do 20. leta o vzrokih, ki jim prizadevajo strah in grozo. Odgovore je skrbno zapisal in uredil po starosti otrok.

Otroci do devetega leta se po teh zapisih najbolj boje groma, potem pridejo po vrsti kače, tuje osebe, tema, ogenj, smrt, domače živali, bolezni, divje živali, voda, žuželke in strahovi. Podgane in miši so videti strah in groza skoraj vseh deklic med 8. in 14. letom, medtem ko se dečki bolj boje psov in žuželk. Od 15. leta dalje moški ne priznavajo več vzrokov svojega strahu, dekleta pa izjavljajo šele z 18. letom, da se ne boje ničesar več.

Najvišja avtomobilska cesta

Peru se lahko pohvali, da ima najvišjo avtomobilsko cesto na svetu. Pravkar so jo odprli za promet in vodi iz Lime v Oroyo. Nje najvišja točka na Colu Anticóna doseže 4845 m in je torej za 38 m višja od Mont Blanca.

Skoraj istočasno so dovršili tudi najvišjo francosko cesto za avtomobilski promet. Ta cesta gre preko Cola de l'Isère in doseže višino 2770 m nad morjem. To pa ni najvišja cesta v Evropi, kajti v španski Sierri Nevada gre cesta na Pic Valeta, ki doseže višino 3474 m.

Miss kaznilnica

V ženski kaznilnici v kolovradskem mestu Denverju so z dovoljenjem ravnateljstva priredili lepo terno tekmovanje, ki so se ga udeležile vse kaznenke, stare in mlade, lepe in grde. Za najlepšo so proglasili mlado ženo, ki je bila obojena zavoljo umora svojega moža na smrt, pa so jo potem pomilostili na dosmrtno ječo. Dobila je seveda naslov »Miss kaznilnice«.

Dota hčere proletarskega diplomata

Krasinova hči se je omožila s francoskim vojvodo

Pariška družba govori te dni samo o poroki hčere pokojnega sovjetskega poslanika Leonida Krasina z nosilcem enega najbolj znanih francoskih plemenitaskih imen, vojvoda de la Rochefoucauld. Kot pikantno podrobnost navajajo, da je hči enega najbolj glasnih nasprotnikov kapitala dobila za do 20 milijonov zlatih rubljev.

Krasin je svoječasno izdal odredbo za nacionalizacijo zasebnega kapitala v Rusiji. Svoje zasebno imetje v znesku 37 milijonov rubljev pa je že leta 1917 naložil na ime

Orkan in poplave v Zedinjenih državah

V Norfolk (Virginia) je nedavno divjal strahovit orkan z nalivi. Ko je veter z dežjem ponehal, so bile ulice v mestu takole pod vodo.

Glasbeni ravnatelj — srečni dedič

Podedoval je imetje, vredno 9 milijonov dolarjev

Ludovik Szikra, ravnatelj haške glasbene šole, po rodu Madžar, je postal dedič velikega imetja. Bil je sin malega uradnika v Budimpešti in je tam študiral na glasbeni akademiji. Njegovo sestro so vzgajali redniki v Haagu. Tem svojim rednikom je nekoč pripovedoval o glasbenem talentu svojega brata, pa so ga povabili v Haag, kjer se je uveljavil na celi vrsti glasbenih večerov.

Ko je dovršil glasbene študije, je odšel na turnejo, ki mu je pomagala pred vsem do

profesure na amsterdamski glasbeni akademiji. Pozneje je postal ravnatelj glasbene šole v Haagu. Skoraj vsak dan je bil gost v hiši rednikov svoje sestre.

Pred nedavnim je umrl krušni oče njegove sestre, sedaj je njegova žena. Ko so odprli oporoko krušnega očeta, ki je bil milijonar in lastnik širnih posestev na Javi, se je v splošno presenečenje izkazalo, da je postal Ludovik Szikra edini dedič velikega imetja, ki ga cenijo na devet milijonov dolarjev.

4000 funtov za psa

Hrti se prodajajo na Angleškem neredko po tako visokih cenah, kakršne so v drugih deželah nerazumljive. Samo priljubljenost, ki jo uživajo med Angleži pasje dirke, nam pojasnjuje vsote, ki se plačujejo včasih za »svezdnike« med psi. Celo na Angleškem je zbudilo pozornost, da so lastniki nekega dirkalnega hrtu ponudili nič manj nego 4000 funtov. Šlo je za hrt »Fine Jubilee«, ki je v zadnjem času zmagal pri raznih dirkah. Njegova lastnica je izjavila, da se za vse na svetu ne loči od njega, čeprav ne živi v sijajnih razmerah. »Mike the Miller«, drug čistokrven hrt, je pred nekoliko leti dosegel »samo« ceno 2000 funtov.

Volkulja namesto

leva Judeje

Rim bo Addis Abebi daroval volkuljo. Kopija te volkulje bo potem nadomestila pozlačeni kip leva Judeje, simbola in grba abesinskih cesarjev, ki stoji na postaji v Addis Abebi. Tega leva spravijo potem v Rim in ga bodo postavili na Via Triumphalis.

S kamero na lovu

O angleškem kralju Edvardu VIII. je znano, da je navdušen fotomater. Te dni je šel s svojim bratom, vojvodo Kentским in njegovo soprogo na lov. Med tem ko je nosil vojvoda Kentski puško in je z njo položil jelena, pa je imel kralj samo kamero s seboj, s katero je lovske prizore pridno snemal.

Sinhronizirane dišave

V Londonu so otvorili te dni mednarodno razstavo izumiteljev. Na tej zanimivi prireditvi, ki prikazuje resnična čuda tehnike, je videti tudi novovrstno aparaturo za zvočne filme. Ta aparatura je sposobna sinhronizirati dišave vseh vrst in vseh intenzitet s filmskimi slikami. Če boš videl na platnu n. pr. čveloč grm vrtnice, boš začutil tudi že njih vonj.

A NEKDOTA

Po bitki pri Ostendu so Angleži ujeli španskega admirala dona Lovisa de Mendosa. V ujetništvu se mu ni slabo godilo, saj je bil gost princa Morica. Ko je nekega dne na princi mizi zagledal skledo s citronami in pomarančami, je vzkliknil s patetičnim glasom: »Ti krasni sadeži dozoriijo na Španskem vsako leto dvakrat«. Nato je pokazal princ na krogi holandskega sir in je dejal: »Ta pa dozori na Holandskem vsak dan«.

VSAK DAN ENA

»Prokleti čas, v katerem živimo — večeraj sem izgubil tisoč Din.«
»Kaj si spekuliral s frankom ali z liro?«
»Ne s tem ne z ono — temveč sem navrtač za posojilo prijatelja, ki ni imel v žepu niti 50 pare.«
(»Cosmopolitan«)

Operacija brez narkoze pri sveči

Kakor poročajo iz Toleda, so ležili v alcazarskem lazaretu med obleganjem kakšnih 700 ranjencev. Samo eden teh ranjencev je umrl za tetanom.

Lazaret je imel na razpolago vsa mogoča lečila, a je porabil vso zalogo seruma proti tetanu. Operacije so bile nad vse težavne zaradi nedostajanja električne luči. Izvrševati so jih mogli le po dnevi, ob svitu sveč, olje in električnih žepnih svetilk. V zadnjih dneh obleganja so operirali celo brez narkoze. Dva vojaška zdravnika sta vodila lazaret, pomagalo pa jima je pet sester nekega verskega reda.

Naročniki ponedeljskega »Jutra« prejemaio revijo »Življenje in svet« zastonj.

Uspehi mož osrečujejo tudi zakonske žene

Mrs. Scottova, žena zmagovalca v nagradni letalski tekmi Portsmouth-Johannesburg je vsa blažena doznala, da je njen mož prvi čespal na cilj

Žrtev shujševalne kure

Smrt rumunske igralk Tite Cristesco pojasnjena?

Kakor smo pred nedavnim poročali, je v Bukarešti nenadno umrla igralka Tita Cristesco pod skrivnostnimi okoliščinami. Bila je prijateljica bogatega arhitekta Livija Ciuleya in so tega aretirali pod sumom, da je igralko umoril. Cristescova se je bila namreč naklonila nekemu drugemu moškemu.

Menili so, da je Cristesco iz maščevanja prepojil zobno ščetko igralki s strupom. Še preden bo prišlo v tej stvari do obravnave, pa je videti, da se bo senzacionalno preokrenila. Prof. Nikolaj Romanescu, ki ga je državno tožilstvo samo pozvalo za pri-

čo v procesu proti Ciuleyu, namreč izjavlja, da je vsa obtožba usodna pomota. Po njegovem prepričanju je postala Cristescova žrtev shujševalne kure.

Na Rumunskem je ta čas zelo priljubljena dieta za shujšanje, pravi profesor, ki se stoji v tem, da se ženske in dekleta živijo pred vsem od grenkih mandljev. Ti mandlji pa vsebujejo, kakor znano, prusko kislino, ki je strašen strup. Ni čudno, da mora ta strup iz mandljev učinkovati smrtno, če jih človek preveč použije, pa se odpove drugi hrani. Profesor je obduciral truplo igralk in je našel v njem dokaze, da je prakticirala to nevarno kuro in postala na ta način res žrtev svoje nevednosti in lahkomiselnosti. Ciuleyevi zagovorniki so ta profesorjeva pojasnila seveda takoj pograbil, tako da je nastal v aferi popolnoma drugačen položaj.

Zakonca v opičji kletki

V opičji kletki londonskega zooja vlada že nekoliko tednov veliko razburjenje. Mlad pavian je Marku, »kralju opič«, pred daljšim časom ugrabil neko samico in čeprav mu je dala Marko občutiti svojo jezo, mu je te dni ugrabil spet mlado opičjo damo iz njegovega harema.

Mark se je nad tem spet silno razburil menda zavoljo tega, ker sta se dali samici le preradi odvzeti od mladega samca, in tako vlada v kletki vojno razpoloženje. Paviani so se razdelili v dva tabora, v tiste, ki so »kralju zvesti«, in v »revolucionarje«. Vsak dan se v taboru tepeta med seboj. Vsekar veselje številnih posetnikov, ki imajo priliko te bitke opazovati. Ta vojna je natančno kakor med ljudmi, samo da ne vemo, kdo nas opazuje izven naše kletke in se nam smeje...

Monako dobi lasten denar

Kneževina Monako je sklenila, da bo kovala sama svoj denar, da bi ne bila več odvisna od nihanja francoskega franka, ki je veljal tam doslej za uradni denar. Gre tudi za to, da bi si izboljšala svoj finančni položaj, ki je postal zavoljo krize v tujski industriji zelo težaven. Osnovala se bo posebna banka z naslovom narodne banke, ki bo denar kovala in ga spravljala v promet.

Port Artur — v Bolgariji...

Na Bolgarskem pravkar dovršujejo film, ki predstavlja obleganje Porta Arturja. Pri šumenju so filmali bitko, pri kateri je sodelovalo 200 bolgarskih vojakov vseh vrst v vlogi Rusov in nekoliko sto Tatarov iz neke bližnje vasi v vlogi Japoncev. Sedaj iz delujejo zadnje prizore v pristanišču Varne ob sodelovanju bolgarskih stražnih ladij v pomorskih bitkah.

Varuj svojem zavarovalnino

Točno plačaj »Jutra« naročnino

